

A A R O N D A M I A N I

De
Z E G E N
van
S O B E R H E I D

God vinden in de veertigdagentijd

A A R O N D A M I A N I

De
Z E G E N
van
S O B E R H E I D

God vinden in de veertigdagentijd

Vertaling: Jaap Slingerland
Ontwerp omslag: Sander Patelski
Lay-out binnenwerk: Gewoon Geertje

Tenzij anders vermeld, zijn de citaten uit de Bijbel overgenomen uit de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV), uitgegeven door het Nederlands Bijbelgenootschap, Haarlem.

ISBN 978 90 435 3129 0
ISBN 978 90 435 3130 6 (ebook)
NUR 707
www.kokboekencentrum.nl.

© 2019 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht

This book was first published in the United States by Moody Publishers, 820 N. LaSalle Blvd., Chicago, IL 60610 with the title *The Good of Giving Up*, copyright © 2017 by Aaron Damiani. Translated by permission. All rights reserved.

Alle rechten voorbehouden

Uitgeverij KokBoekencentrum vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor Laura, de liefde van mijn leven
en mijn medepelgrim op de weg;
bedankt dat je samen met mij zaait, huilt en blij bent.
Hoewel je verjaardag altijd valt in de vastentijd,
is onze toekomst altijd een feestmaal,

en door het raam zie ik ons Huis.

Inhoud

Inleiding	9
DEEL 1: HET PLEIDOOI VOOR DE VEERTIGDAGENTIJD	15
1. De woestijn in	17
2. Een (lekker korte) geschiedenis van de veertigdagentijd	25
3. De geschiedenis herhalen (maar nu goed)	34
4. De nederigheid van Christus ontvangen	45
5. Onze geheimen bekennen	56
6. Leren houden van de toekomst	68
7. Antwoorden op gangbare bezwaren	78
DEEL 2: HET PAD VAN DE VEERTIGDAGENTIJD	91
8. De berg van het vasten	93
9. Het dal van gebed	107
10. Het avontuur van liefdadigheid	118
11. De drinkbeker van schuldbelijdenis	129
12. Alles bij elkaar genomen	138
DEEL 3: ANDEREN DOOR DE VEERTIGDAGENTIJD LEIDEN	143
13. Kinderen door de veertigdagentijd leiden	145
14. Kerken door de veertigdagentijd leiden	154
15. Conclusie	164
Dankwoord	166
Appendix: Speciale vieringen in de veertigdagentijd	170
Noten	183

Inleiding

Op een dag, kort na onze verloving, bevonden mijn vrouw (destijds mijn verloofde) Laura en ik ons in een patstelling, terwijl we onze lunch deelden bij een broodjeszaak: naar welke kerk zouden we gaan nadat we getrouwd waren?

Het gesprek begon beleefd genoeg, maar liep hoog op.

Ik wilde een kerk vinden met een rijke liturgie, waar de Bijbel op een geweldige manier werd verklaard. Laura had liever een kerk met liederen die je raakten en emotionele verhalen over veranderde levens.

‘Wat is er mis met getuigenissen?’ vroeg ze me. ‘Wat is er zo erg aan om Gods liefde te ervaren door aanbiddingsliederen?’

Het was die dag veel moeilijker om een knoop door te hakken over de kerk dan over de lunch, en wat de kerk betreft konden we niet los van elkaar ‘bestellen.’

Op een betuttelende toon gaf ik (een zelfverzekerde oude-rejaars theologiestudent) antwoord op Laura’s oorspronkelijke vraag over wat er mis is met getuigenissen in de kerk: ‘De dienst is bedoeld om God te prijzen, niet mensen. Getuigenissen horen plaats te vinden in kleine groepen. Er is al genoeg hype en individualisme in Amerikaanse kerken!’

Ik was zo trots op mijn (in eigen ogen) hoogontwikkelde religieuze smaak, dat dit gesprek op niets uitliep. Week na week zochten we vergeefs naar de goede kerk, en iedere ervaring gaf ons iets nieuws om te bekritisieren.

Uiteindelijk kregen we van een vriend de tip om eens te gaan kijken bij de Opstandingskerk, een anglicaanse kerk in de westelijke buitenwijken van Chicago. Ik herinner me nog dat ik de website voor het eerst bekeek en een gek plaatje zag

van mensen in mantels die achter een tafel stonden met hun armen uitgestrekt naar de hemel, met een glimlach op hun gezicht. *Wat is dit voor kerk?* dacht ik.

Toen we er op een zondag heen gingen was de kerk zich aan het voorbereiden op een reis die wij zelf nooit waren aangegaan: de veertigdagentijd of vastentijd. Zonder te weten waarom, voelden we ons aangetrokken om er nogmaals heen te gaan, en deze vreemde gemeentegebruiken te observeren, zoals antropologen een bezoek brengen aan een onbekende cultuur. *Zijn al deze rituelen geen teken van een opvatting van verlossing door werken? Waarom zou je het jezelf zo moeilijk maken? God heeft die bijdrage van ons niet nodig!* Zoals veel evangelische christenen die het evangelie liefhebben, had ik zo mijn twijfels over de veertigdagentijd.

Maar toch, op de een of andere manier leek iedereen die we ontmoetten en die meedeed aan de vastentijd minder onder een last gebukt te gaan dan ik. Zij leken meer opgewekt en tevreden, alsof de Heilige Geest iets met hen deed. Terwijl ik me voorbereidde op mijn huwelijksreis, bereidde iedereen in mijn omgeving zich voor op Pasen. Ik had het geld dat ik over had besteed aan een cruise door de tropen, terwijl die rare anglicanen uit vrije wil het geld dat ze niet over hadden doneerden om de vervolgde kerk te steunen in de Nigeriaanse plaats Jos. Ik zal eerlijk toegeven dat ik bezig was met een dieet om er ook in mijn zwembroek goed uit te zien, ik onthield me van snoep uit naam van de ijdelheid. Zij volgden het Goede Vrijdag-dieet, waarbij ze vastten, dus niet aten, om dichterbij Jezus Christus te leven. Ik voedde mijn hunkering naar snoep. Zij beleden hun zonden. Ik had minder plichten, maar zij hadden meer vrijheid.

En niemand werd gedwongen om mee te doen aan de veertigdagentijd, om God of henzelf tevreden te stellen. Iedereen ging in op een vriendelijke, oude uitnodiging om te wandelen met Jezus Christus, op een tastbare manier, veer-

tig dagen lang. De mensen die 'ja' zeiden op deze uitnodiging stelden zich slechts gracieus en vol blijdschap op ten opzichte van de anderen onder ons, die 'nee' hadden gezegd, of 'ik ben nog niet zover.'

Toen ik eindelijk toe was aan de sprong in het diepe, kwam ik erachter dat het meedoen aan de vastentijd geen geforceerde routine is van rechtvaardiging door werken. Het was wel een goed medicijn tegen mijn autonomie, zelfgenoegzaamheid, geestelijke onafhankelijkheid, en tegen de pijnlijke afstand tussen wat ik van God wist en wat ik van Hem ervoer.

Laura en ik gingen alsnog mee met die cruise. Aanvankelijk was het heerlijk, maar de luister werd iedere dag minder. We aten bij de chocoladebar. We kochten souvenirs. We speelden minigolf. Tegen de tijd dat we van boord gingen, concludeerden we dat de ervaring het geld niet waard was. In de tussentijd had iedereen in onze nieuwe kerk gevierd dat Jezus de geschiedenis op zijn kop had gezet.

In de dertien jaar die sindsdien zijn verstreken, hebben we geen cruise meer geboekt. Maar we blijven steeds terugkomen bij de veertigdagentijd; soms met tegenzin, en altijd met onvolkomenheden. Nu we vier jonge kinderen hebben die we door dit seizoen heen willen leiden, kost deze tijd ons meer moeite dan ooit. Maar toch ervaren we iedere keer wanneer we aankomen op de paaszondag de vreugde dat het iedere moeite waard is geweest, en meer dan dat.

Inmiddels ben ik predikant in een anglicaanse kerk in Chicago, die vol zit met mensen zonder of vrijwel zonder achtergrond in de cyclus van het kerkelijk jaar: de oude manier om de tijd te ordenen rondom het leven van Christus en Zijn kerk. De hoogtijdagen daarvan zijn advent, Epifanie, de veertigdagentijd, Pasen en Pinksteren. Ik voer vaak gesprekken met christenen en geestelijke zoekers die zich aangetrokken voelen tot het wandelen met Christus door de

beoefening van de vastentijd, maar die ook basiskennis nodig hebben. Dit boek is het resultaat van deze gesprekken.

Misschien lees je dit omdat jij je ook aangetrokken voelt tot de reis van de veertigdagentijd, en er meer over wilt weten. Het intrigeert je als je ziet hoe anderen, die je respecteert, deze oefening omarmen, maar ook wil je graag begrijpen hoe hij aansluit bij je eigen protestantse achtergrond. Misschien vraag je je wel af: *Is de veertigdagentijd een solitaire bezigheid, of een gemeenschappelijke, of beide? Hoe kan ik de veertigdagentijd beoefenen als mijn kerk dat niet doet?* Je hebt praktische vragen over de manier waarop vasten, persoonlijke schuldbelijdenis en ruimhartigheid in het kader van de veertigdagentijd er voor jou zouden kunnen uitzien. Dit boek beantwoordt je belangrijkste basisvragen en helpt je op weg.

Misschien ben je een predikant of kerkplanter die zoekt naar informatie over manieren om zijn of haar gemeente mee te nemen door de veertigdagentijd. Je wilt niet veranderen van denominatie, maar wilt deze houding van 'onversneden christendom' (omdat hij deel uitmaakt van iedere grote geloofsstroming) laten passen binnen je eigen context. Je wilt de geschiedenis, de intentie en de theologische onderbouwing van de veertigdagentijd leren kennen om goed geïnformeerd leiding te kunnen geven en je preken te kunnen structureren. Je zou wel wat advies kunnen gebruiken voor speciale vieringen als Aswoensdag, Palmpasen en Witte Donderdag. Dan is dit boek voor jou.

Of je staat wellicht sceptisch tegenover de veertigdagentijd. Misschien lees je dit omdat je een familielid hebt of een geliefde die eraan meedoet en die je wilt begrijpen, ook al sta je niet achter de overtuiging of gebruiken van diegene. Ben jij die lezer, besteed dan extra aandacht aan deel 1, een pleidooi voor de veertigdagentijd, en vooral aan hoofdstuk 7, waarin ik inga op gangbare bezwaren tegen de veertigdagentijd.

Ten slotte is dit boek bedoeld als bemoediging door een

predikant voor al diegenen die zich geroepen voelen iets te doen met de endemische geestelijke onrust en onverschilligheid onder christenen. Je houdt van Jezus, maar je passie is verflauwd. Je hebt er genoeg van om op Goede Vrijdag te doen alsof je rouwt en op Pasen alsof je blij bent. Misschien ben je tegen een bepaalde geestelijke muur opgelopen of voel je de instabiliteit van de tijd waarin we leven en wil je kunnen rusten in een groter, dieper, ouder gebruik dat de tand des tijds heeft doorstaan. Ben jij dat, blijf dan lezen. En weet dat ik voor je heb gebeden.

In deel 1, 'Het pleidooi voor de veertigdagentijd,' onderzoek ik de Bijbelse en historische basis voor de vastentijd, en hoe deze periode de levens vervult van iedereen die Jezus wil volgen. In hoofdstuk 1-7 gaat het over hoe de veertigdagentijd ons verbindt aan Jezus Christus: Zijn Woord, Zijn kerk en Zijn werk. Naarmate we afstand doen van wat we niet nodig hebben, winnen we Christus en onze werkelijke identiteit.

In deel 2, 'Het pad van de veertigdagentijd,' word je meegenomen door de praktische aspecten van het vasten, het gebed en de gulheid (in de vorm van liefdadigheid) die horen bij de veertigdagentijd. Aangezien de veertigdagentijd een seizoen is van berouw zoals in de evangeliën, heb ik ook een hoofdstuk in het boek opgenomen over manieren om zonden te belijden en naar deze belijdenissen te luisteren. En vergeet vooral niet hoofdstuk 12 te lezen, 'Alles bij elkaar genomen,' dat bedoeld is om je te helpen het grote geheel te overzien en een op maat gemaakt plan voor de veertigdagentijd op te stellen, gebaseerd op Gods werk in je ziel dit jaar.

Deel 3, 'Anderen door de veertigdagentijd leiden,' is opgezet voor ouders, predikanten en kerkleiders, en biedt praktische handreikingen voor leiderschap, liturgie en preken tijdens de veertigdagentijd. Ik zal ook met je delen hoe Laura

en ik de kinderen door dit seizoen heen leiden. Ook voor hen is het wonderlijk betekenisvol.

Her en der heb ik getuigenissen van gewone mensen opgenomen (waarbij ik om de privacy te waarborgen sommige namen en omstandigheden heb veranderd) die de reis van de veertigdagentijd hebben afgelegd, en die geen van allen volmaakt zijn, maar wel hebben gemerkt dat hun leven in Christus is veranderd tijdens de veertigdagentijd. Jazeker, in de afgelopen dertien jaar ben ik de kracht gaan inzien van persoonlijke getuigenissen! En zoals de heiligen en vaders die me zijn voorgegaan, heb ik geleerd dat mijn vrouw altijd gelijk heeft.

DEEL 1

Het pleidooi voor de veertigdagentijd

HOOFDSTUK 1

De woestijn in

We zijn niet klaar voor Pasen. Emotioneel niet, en geestelijk evenmin.

Wel lijken we altijd klaar te zijn voor de paasversieringen.

Voor de meeste christenen is Paaszondag een vrolijke en beschaafde gelegenheid. Gezinnen, ook het mijne, kleden zich in pastelkleuren en strikken, voor de foto na de kerkdienst. Kinderen beschilderen eieren, zoeken naar eieren, en snoepen van chocoladepaashazen. We brunchen, inclusief uitmuntende ham, en gaan vervolgens door met onze levens.

Ondertussen beschouwen kerkleiders de Paaszondag als een unieke kans om de gemeenschap te bereiken. Pasen is nog altijd een van de drukstbezochte diensten van het jaar. Als plaatselijke predikant waardeer ik het feit dat mensen zich op een unieke manier openstellen op de Paaszondag. En ieder jaar voel ik de druk om een volmaakte preek te houden en persoonlijk verbinding te krijgen met geestelijk nieuwsgierige bezoekers. De realiteit van de kerkgroei en de opstanding van Jezus wedijveren met elkaar om de ruimte in mijn hoofd en om mijn persoonlijke energie.

Ondanks alle tamtam en gemengde motieven geloof ik dat zowel predikanten als kerkgangers oprecht de opstanding van Jezus willen vieren. Je voelt aan dat mensen oprecht glimlachen, preken, en vol ernst verklaren: 'De Heer is opgestaan!'; en zelfs als ze half geschrokken antwoorden: 'De Heer is waarlijk opgestaan!' Mijn ervaring voordat ik aan de veertigdagentijd meedeed was dat deze oprechtheid altijd een beetje geforceerd leek. De pogingen om echt te viëren waren altijd wat ongemakkelijk. De Paaszondag is een feest

vanwege de overwinning, maar in veel kerken voelt het meer als een bedrijfspicknick waar iedereen geacht wordt op te komen dagen en vrolijk te zijn.

Toen Jezus Christus opstond uit de dood, was dat een verrassende wending van de geschiedenis, een climax. Zelfs de mensen die zich hadden voorbereid op de heerschappij van God konden het nauwelijks geloven. Om Sam Gewissies, de trouwe metgezel van Frodo uit *In de ban van de ring*, te parafaseren: dit betekende dat alle verdrietige dingen nu onbewaarheid waren geworden. De dood zelf was tegen zichzelf opgezet. Satan en zijn demonen waren recht in de muizenval van het kruis gelopen, waarmee ze hun dreigementen verspeelden. En onze Held maakte al Zijn beloften waar, en stuurde Zijn Geest om het aangezicht van de aarde te vernieuwen, en geschenken uit te delen terwijl Hij opsteeg naar de troon waarop Hij recht had.

Het is het geboorterecht van iedere christen, en van iedere kerk waar het evangelie wordt verkondigd, om op de Paaszondag feest te vieren, uitbundig, en op te gaan in Jezus Christus. We worden uitgenodigd om deel te nemen aan de bezielende aanbidding die wordt verbeeld in Openbaring 4-5, om eer en dank te brengen met een luide stem aan de Leeuw van de stam van Juda. Iedere zondag, en vooral op Paaszondag, kunnen we overvol hoop zijn, telkens wanneer we zien op Hem die we doorstoken hebben. Hij zit niet enkel op de troon, maar heelt ook onze huwelijken, verbreekt onze verslavingen, en verenigt rassen en culturen tot één familie.

Christus is gestorven! Christus is opgestaan! Christus zal terugkomen! Het is allemaal waar, op een heerlijke manier. Maar waarom voelen we ons dan nog steeds ongemakkelijk en halfslachtig op de Paaszondag? In veel gevallen komt dat doordat ons voorstellingsvermogen gedurende de reis naar de Opstandingszondag ondervoed is geraakt. Heimelijk hebben we snacks genomen in de vorm van kleinere verhalen,

zoals de politiek, of de sportieve successen van onze kinderen. In theorie is het evangelie onweerstaanbaar, maar in de alledaagse realiteit besteden we liever aandacht aan wat er ook maar te zien is op Netflix. We zitten zo vol met het junkfood van onze cultuur dat we vanbinnen geen ruimte meer hebben om het feestmaal op onze Paasbordjes te verwerken.

Augustinus had hier een zinsnede voor: *incurvatus in se*, wat wil zeggen: 'in zichzelf gekromd.'¹ We zijn geschapen om met ons voorstellingsvermogen naar boven te kijken en naar buiten, zodat we oog hebben voor de schoonheid van God in Christus. Maar net zoals een toerist in de Grand Canyon die liever omlaag kijkt naar zijn likes op Instagram dan naar de adembenemende uitzichten om zich heen, zijn wij in onszelf gekromd. We worden opgeroepen om te aanbidden, maar we hebben ervoor gekozen te fantaseren. We hebben Gods fascinerende, steeds verder uitdijende verhaal ingewisseld voor kleinere verhalen, die zijn gevormd door onze angsten, onze pijn en onze ongezonde verlangens.

De waarheid is dat Jezus, al ver voor Pasen, ons voorstellingsvermogen kan reinigen, voorbereiden en vullen, zodat het klaar is voor aanbidding. En daarmee komt de veertigdagentijd in beeld. Maar voordat ik het daarover ga hebben, moet ik jullie eerst het verhaal vertellen over Zorro.

Midden in het verhaal springen

In mijn jeugd reserveerden mijn ouders de vrijdagen als gezinsavond. Na het avondeten ging ons hele gezin knusjes met zijn zessen voor de tv zitten om te kijken naar herhalingen van klassiekers. Ik was helemaal weg van *Zorro*, de serie over een heldhaftige vrijbuiters die de confrontatie aanging met de corrupte, onderdrukkende tirannen in het Californië van de jaren 1820. Zorro was eigenlijk een soort Batman, beschikte bovendien over een jaloersmakende snor en kon schermen als geen ander.

Ik vond het geweldig om te zien hoe de edelman Don Diego de la Vega zichzelf transformeerde in Zorro met een cape, een masker en een breedgerande hoed, alles in het zwart. Zorro kwam telkens terecht in een woorden- en zwaardenstrijd met slechte mannen. Nadat hij hen had gedomineerd met zijn voetenwerk en zijn paardenzweep, liet hij altijd een Z-vormig teken achter op hun blouse, met drie snelle halen met zijn wapen. Zijn tegenstanders konden niets anders meer dan hem aangapen en uitschelden.

Ik was zo betoverd door Zorro dat ik wel in het toestel wilde springen en deel wilde worden van het verhaal. Maar nog liever wilde ik dat het verhaal waarnaar ik keek uit het toestel sprong om mijn leven te transformeren. Ik wilde het type mens worden dat de confrontatie zou aangaan met slechte mannen en het zwaard zou hanteren als Zorro. Ik begon dan ook te oefenen met stokken uit onze achtertuin. Het was lastiger dan het eruitzag op tv om een Z te maken! Ik weet nog dat ik aan mijn vader vroeg of hij me wilde aanmelden voor schermles. Het verhaal over Zorro had mijn voorstellingsvermogen zodanig bevangen dat ik er mijn leven van wilde maken.

Een overtuigend verhaal heeft het effect dat we er deel van willen uitmaken, en daarom willen mijn dochters zee-meerminnen worden en willen mijn zoons naar Zweinstein. En ik denk ook dat dit de reden is dat veel christenen een persoonlijke pelgrimsreis naar het Heilige Land ondernemen, of dat ooit nog eens willen doen. Door in de voetsporen van Jezus te lopen, zijn ze in staat op tastbare wijze 'inwoner' te worden van Zijn leven en bediening. Je kunt de lucht in Bethlehem inademen, gedoopt worden in de Jordaan, en je voeten stoffig laten worden op de weg naar Golgotha.

Misschien heb je weleens de klassieke getuigenis gehoord over het Heilige Land: 'De Bijbel kwam helemaal tot leven!' Ik denk dat zulke uitspraken de boodschap overbrengen dat

de heilsgeschiedenis geen toeschouwerssport is, maar een levendig drama waarvan mensen deel uitmaken.

Kun jij je iets voorstellen bij een jaarlijkse pelgrimsreis naar het 'Heilige Land', terwijl je verwachtingsvol toeleeft naar Pasen? Dat is de reis van de veertigdagentijd. De veertigdagentijd is een hele oude pelgrimage, die God gebruikt om er opnieuw voor te zorgen dat we het grootste verhaal dat ooit is verteld voor onze eigen ogen zien plaatsvinden, en er zelf onderdeel van worden.

Ik betwijfel of er een reis naar het Heilige Land bestaat waarbij je onder meer veertig dagen de woestijn ingaat. Maar misschien is dat helemaal niet zo'n gek idee. De woestijn is de plaats waar God Zijn volk riep om het heilig te maken. Wij mogen wellicht aannemen dat de woestijn een plek is van verbanning en isolement, en dat kan hij zeker zijn. Maar binnen het verlossingsverhaal is de woestijn altijd een sacrale ontmoetingsplaats geweest voor God en Zijn geliefde zoons en dochters. In de woestijn kunnen we de giftige stoffen kwijtraken van onze onterechte gehechtheid aan allerlei dingen, en kunnen we onze heilige, allerhoogste band met onze liefdevolle Vader vernieuwen.

De woestijn betreden

Wanneer ik in een vliegtuig zit dat bijna gaat opstijgen, trotseer ik stilletjes de opdracht om mijn elektronische apparaten in de vliegmodus te zetten. Om eerlijk te zijn, werkt deze federale regulering een beetje op mijn zenuwen. Alsof het vliegtuig ineens minder goed werkt wanneer ik een paar berichtjes stuur. Ik houd niet van de vliegmodus, omdat die me afsnijdt van de stimulansen en vrijheden waarvan ik vind dat ik die nodig heb. Door de vliegmodus word ik gedwongen een gesprek te voeren met degene die naast me zit.

Wanneer God Zijn volk oproept de woestijn in te gaan, zet Hij hun hele bestaan in de vliegmodus. Ik bied daar weerstand

tegen, en jij wellicht ook. Deze vliegmodus houdt in dat je je stuurloos voelt en machteloos. Onze favoriete stimulansen en verhalen zijn niet meer op afroep beschikbaar. We kunnen onze gevoelens niet langer verdoven met pijnstillers. We kunnen een gesprek met onze hemelse Vader niet langer uit de weg gaan. Dat kan voelen als een inperkende straf, maar feitelijk is het een geschenk uit de hemel. De veertigdagen-tijd is zeker een woestijn, maar er bestaan meerdere redenen waarom we die wel degelijk kunnen en moeten betreden.

We betreden de woestijn van de veertigdagentijd omdat het evangelie waar is. We betreden de woestijn niet omdat God daar is te vinden. We betreden de woestijn omdat God ons heeft gevonden. Hij heeft ons verlost, ons gezegend, en verklaard dat we bij Hem horen. De verlatenheid en stilte bieden ons de ruimte om de geweldige verlossing waarvan we al getuige zijn geweest wat beter te laten bezinken. Zelfs onze strijd en onze mislukkingen in de woestijn vertellen ons de waarheid van het evangelie.

Laten we eens kijken naar het volk Israël. Deze mensen trokken de woestijn in nadat ze hadden gezien hoe hun onderdrukkers door Gods hand verdronken in de Rode Zee. Exodus vermeldt tot in detail het loflied dat hen droeg op hun vlucht uit Egypte: 'De HEER is mijn sterkte, hij is mijn beschermer, de HEER kwam mij te hulp. (...) De wagens van de farao slingerde hij in zee' (Ex. 15:2, 4).

De woestijn was niet de plaats waar Israël haar verlossing verdiende. Wel raakten de Israëlieten er diep doordrongen van wat het betekende om te zijn gered. In de verlatenheid ervoeren ze redding die de natuurwetten verpulverde. Er viel brood uit de hemel; er gutste water uit een rots. Mensenmassa's werden gevoed met geloof en dankzegging. Het Levende Woord was in hun midden, verrichte schitterende en onstuimige wonderen en veranderde slaven in zoons. Met iedere voedzame maaltijd kregen de tirannie en het kla-

tergoud van Egypte minder grip. Het volk Israël deed er veertig jaar over om te gaan inzien dat het Gods kostbare bezit was, en niet de minderwaardige slaven van de farao.

Laten we eens kijken naar Jezus, het ware Israël. Hij betrad de woestijn terwijl de waarderende woorden van Zijn Vader bij Zijn doop nog naklonken: 'Jij bent Mijn geliefde Zoon, in Jou vind Ik vreugde' (Luc. 3:22). In tegenstelling tot ons en tot het volk Israël had Jezus geen onterechte gehechtheid waarvan Hij zich moest bekeren. Doordat Hij veertig dagen vastte, kreeg Hij de ruimte om te kunnen genieten van de liefde van Zijn Vader, en om te kunnen putten uit de kracht van de Geest. Toen de duivel Hem in verleiding bracht met fantasieën over duizelingwekkende zelfliefde en macht buiten God om, was Jezus daar klaar voor. Met het Woord van God, dat in Zijn binnenste leefde, maakte Hij een einde aan de demonische prietpraat.

In de woestijn van de veertigdagentijd kunnen onze fantasieën over roem, angst of genot plaatsmaken voor de realiteit van Gods eer, liefde en heiligheid. God handelt binnen de geschiedenis, en wij betreden de woestijn om ons voorstellingsvermogen de kans te geven een achterstand in te halen.

We betreden de woestijn van de veertigdagentijd om ons voor te bereiden op Pasen. Waarom duurt de veertigdagentijd veertig dagen?² Praktisch gezien is dat de tijd die we minimaal nodig hebben om onze harten voor te bereiden op Pasen. In de woorden van Dallas Willard: 'Elke vijf minuten een druppel water is nog geen regenbui.'³ Alleen als we worden ondergedompeld in de realiteit van Gods koninkrijk, keer op keer in ruime mate, gaan we zien dat hierdoor iets in ons leven verandert. Datzelfde geldt voor de Paaszondag, en voor de zeven andere zondagen tussen Pasen en Pinksteren. Als we de harts- en gemoedstoestand willen bereiken waarmee we kunnen vieren dat Jezus de dood en de hel heeft verslagen,

hebben we meer nodig dan twee dagen vooraf in een kerkdienst op Goede Vrijdag. We kunnen ons niet even voorbereiden op Pasen in ons vrije weekend. Nee, om er klaar voor te zijn, hebben we een langere pelgrimstocht nodig.

Het belangrijkste is dat we door de veertig dagen worden meegenomen in het evangelieverhaal dat Jezus heeft doorgeemaakt. Hij ging eerder dan wij de woestijn in, en Hij gaat er opnieuw in, samen met ons. Hij weet dat de strijd reëel is, dat ons gestel zwak is, en dat we stof zijn. Omdat we verenigd zijn met Hem, worden Zijn veertig dagen de onze.

We betreden de woestijn om in het Beloofde Land te komen. De vastentijd is niet onze eindbestemming. Het vasten in deze periode is tijdelijk, God zij dank! Het heldere licht van de opstanding schijnt ons tegemoet. Kun je het al zien? Het wordt lente (de vastentijd heet zelfs *Lent* in het Engels; een nauwe woordverwant). Oosters-orthodoxe christenen hebben het dan ook graag over het 'vrolijke verdriet' dat iedere christen typeert die de duisternis aangaat op weg naar Pasen.

De lente van de veertigdagentijd betekent dat de winter plaatsmaakt voor de zomer: leven en zonlicht en een groot feestmaal staan ons te wachten. Iedere dag is het langer licht dan de dag ervoor. De vastentijd staat daarmee op een diepe manier symbool voor de christelijke reis. De reis tussen onze verlossing en onze thuiskomst. Een tijd van geloven en verlangen, van hoop en verwachting.

Nee, we zijn niet klaar voor Pasen. Nog niet. Maar met de wereld achter ons en het kruis voor ons gaan wij ons bekeren en ons verheugen, met één twijfelmoedige stap tegelijk. En alle verdrietige dingen zullen dan onbewaarheid worden.

Kom dichterbij het hart van het geloof: Jezus' lijden en opstanding

Je houdt van Jezus, maar je passie is verflauwd. Je hebt er genoeg van om op Goede Vrijdag te doen alsof je rouwt en op Pasen alsof je blij bent. Misschien ben je tegen een bepaalde geestelijke muur opgelopen of voel je de instabiliteit van de tijd waarin we leven en wil je kunnen rusten in een groter, dieper, ouder gebruik dat de tand des tijds heeft doorstaan. Ben jij dat, ga dan dit boek lezen. Want hoe zwaar het soms ook kan zijn, uiteindelijk is de veertig-dagentijd een lente voor je ziel.

Aaron Damiani is pastor in een anglicaanse kerk in Chicago. Hij is getrouwd met Laura en samen hebben ze vier kinderen.

DE ZEGEN VAN SOBERHEID is zijn debuut.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 978 90 435 3129 0 | NUR 707

9 789043 531290